Lietas arhīva Nr. A42-00806-18/17
ECLI:LV:ADRJRIT:2018:0206.A420274617.7.S

SPRIEDUMS
Latvijas tautas vārdā

Rīgā 2018.gada 6.ferbuārī

Administratīvā rajona tiesa šādā sastāvā:
tiesnesis Agris Dreimanis,

piedaloties pieteicējai /pers. A/,
atbildētājas Latvijas Republikas pusē pieaicinātās iestādes Veselības ministrijas pārstāvei Ievai Kušķei,

atklātā tiesas sēdē izskatīja administratīvo lietu, kas ierosināta, pamatojoties uz /pers. A/ pieteikumu par Veselības ministrijas 2017.gada 25.aprīļa rīkojuma Nr.13-04/123 „Par /pers A./ pārcelšanu" atcelšanu un personiskā kaitējuma 9960,1 *euro* un morālā kaitējuma 7114,34 *euro* atlīdzināšanu.

Aprakstošā daļa

[1] Ar Veselības ministrijas 2017.gada 25.aprīļa rīkojumu Nr.13-04/123 (turpmāk – rīkojums) pieteicēja /pers. A/ no Veselības inspekcijas direktora amata pārcelta Valsts tiesu medicīnas ekspertīzes centra (turpmāk – centrs) direktora vietnieka amatā no 2017.gada 2.maija, saglabājot noteikto trešo kategoriju un noteikto mēnešalgu 2264 *euro*, nosakot 40 stundu darba nedēļu un uzdodot amata pienākumus pildīt atbilstoši amata aprakstam.

Rīkojums pamatots ar Valsts civildienesta likuma 37.panta pirmo, otro, trešo un ceturto daļu un turpmākajiem apsvērumiem.

[1.1] Ievērojot, ka centra direktora vietnieka amats ir vakants, nepieciešams nodrošināt centra darbības nepārtrauktību, stiprinot tā kapacitāti, efektīvu uzdevumu izpildi, dodot ieguldījumu valsts pārvaldei kopumā.

[1.2] Ievērojot centra direktora vietnieka amata aprakstā noteikto mērķi nodrošināt centra funkciju izpildi (tādējādi dodot ieguldījumu valsts pārvaldei kopumā), kā arī izvērtējot pieteicējas kvalifikāciju, profesionālo pieredzi un prasmes, secināms, ka pieteicējas kvalifikācija un darba rezultāti ir atbilstoši minētā amata pienākumu pildīšanai.

[1.3] Pieteicējas iebildumiem par pārcelšanu citā amatā nav nozīmes, jo tie nepamato tiesiskos un faktiskos šķēršļus ierēdņa pārcelšanai, bet ir personiskā viedokļa paušana.

[2] Pieteicēja Administratīvajā rajona tiesā iesniedza pieteikumu par rīkojuma atcelšanu.

Pieteikums pamatots ar turpmāko.

[2.1] Ar pieteicējas pārcelšanu centra direktora vietnieka amatā viņai nodarīts Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 95.pantā nostiprināto pamattiesību uz godu un cieņu aizskārums.

[2.2] Pieprasot viedokli, pieteicēja netika iepazīstināta ar amata aprakstu. Līdz ar to viņai nebija iespējams izteikt pamatotu viedokli un tiesiskus un argumentētus apsvērumus par pārcelšanas lietderību. Viedokļa sniegšanai tika atvēlēts nesamērīgi īss termiņš.

[2.3] Rīkojums nav argumentēts, pamatots un nesatur lietderības un pieļaujamības apsvērumus, līdz ar to tas ir vērtējams kā administratīvais akts.

[2.4] Pieteicēja pārcelta hierarhiski par trijiem līmeņiem zemākā amatā uz iestādi, kurā līdz pārcelšanai uz Veselības inspekciju pieteicēja pildīja direktora amata pienākumus. Tāpat uz pieteicējas pārcelšanas brīdi centra direktora vietnieka amatā vakants bijis arī Valsts asinsdonoru centra direktora amats. Līdz ar to ministrijai bija iespēja pieteicēju pārcelt līdzvērtīgā amatā.

[2.5] Šāda pārcelšana vērtējama analogi disciplinārsoda piemērošanai un vienlaicīgi kā atriebība un izrēķināšanās par godprātīgu un taisnīgu pienākumu pildīšanu.

Proti, pieteicēja kā Veselības inspekcijas vadītāja sava amata pienākumu pildīšanas laikā ir pieņēmusi virkni veselības ministrei Andai Čakšai nevēlamu lēmumu. Piemēram, pieteicēja ar 2017.gada 24.janvāra vēstuli Nr.6-5/651 un 2017.gada 16.februāra vēstuli Nr.6-5/1365 vērsusies Ģenerālprokuratūrā par valsts SIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" un valsts SIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca" amatpersonu rīcību – nepamatotu pakalpojumu uzrādīšanu un nepamatotu samaksas saņemšanu no valsts budžeta 2014. un 2015.gadā. Veselības ministre A.Čakša minētajā laikā šajās medicīnas iestādēs bija valdes locekle. Šo un citu tiesisku lēmumu pieņemšana izsauca ministrijas neobjektīvu un nepamatotu neapmierinātību, nepatiku un pārmetumus pieteicējai kā Veselības inspekcijas vadītājai un Veselības inspekcijas darbam kopumā.

[2.6] No Veselības ministrijas publiskotā konceptuālā ziņojuma „Par veselības sistēmas veselības aprūpes sistēmas reformu" (turpmāk – konceptuālais ziņojums) 244.punkta (*www.vm.gov.lv*) izriet, ka pieteicēja pārcelta amatā, kurš reorganizācijas rezultātā var tikt likvidēts.

[2.7] Pirms pieteicējas pārcelšanas centra direktora vietnieka amats jau bijis likvidēts. Ministrija centram uzdeva šo amatu nekavējoties atjaunot ar mērķi tajā prettiesiski pārcelt pieteicēju. No centra struktūrshēmas ir nepārprotami redzams, ka šis amats nav lietderīgs un Veselības ministrijas mērķis ir atbrīvoties no pieteicējas kā nevēlamas ierēdnes, kura nepilda Veselības ministrijas prettiesiskos rīkojumus un nepieņem Veselības ministrijai vēlamus lēmumus.

[2.8] Visa minētā rezultātā pieteicēja var zaudēt darbu valsts pārvaldē vispār.

Turklāt centra direktors jau iepriekš prettiesiski likvidējis pieteicējas toreizējo ierēdņa amatu, bet ar Administratīvās rajona tiesas 2010.gada 2.septembra spriedumu lietā Nr.A42800009 pieteicēja tika atjaunota civildienestā.

[2.9] Prettiesiskā rīkojuma izdošanas rezultātā būtiski aizskartas arī sabiedrības un valsts intereses.

[3] Veselības ministrija rakstveida paskaidrojumā tiesai norāda, ka rīkojums nav administratīvais akts un pieteikums nav pakļauts tiesas kontrolei. Veselības ministrijas viedoklis balstās uz turpmākajiem argumentiem.

[3.1] Rīkojums būtiski neaizskar pieteicējas cilvēktiesības.

[3.2] Pieteicējas argumenti par rīkojuma prettiesiskumu ir nepamatoti un balstīti uz subjektīviem apsvērumiem.

[3.4] Centra direktora vietnieka amata aprakstu 2015.gada 18.augustā apstiprināja pati pieteicēja, būdama centra direktore. 2015.gada 21.augustā jaunizveidotais amats saskaņots Valsts kancelejā. No minētā izriet, ka ne Veselības ministrijai, ne Valsts kancelejai neradās šaubas par šī amata lietderību.

[3.5] Tāpat jau minētais amata apraksts tika pievienots 2017.gada 24.aprīļa vēstulei Nr.01-44/1892, ar kuru lūgts pieteicējas viedoklis par viņas pārcelšanu. Līdz ar to pieteicējas apgalvojums, ka viņa netika iepazīstināta ar centra direktora vietnieka amata aprakstu, neatbilst patiesībai.

[3.6] Veselības ministrija nepiekrita centra direktora viedoklim, ka centra direktora vietnieka amats nav nepieciešams, jo Veselības ministrijas ieskatā pieteicējas pārcelšana uz Centra direktora vietnieka amatu stiprinātu centra kapacitāti.

[3.7] Vienlaikus Veselības ministrija izvērtēja pieteicējas darbības rezultātus, kas novērtēti ar vērtējumu ,,labi". Veselības ministrijas ieskatā, augstāka līmeņa vadītāja novērtējumam būtu jāatbilst prasībai ,,ļoti labi", jo augstākā līmeņa vadītājs ir atbildīgs par visas iestādes darbu kopumā, it sevišķi nodrošinot efektīvu pārmaiņu vadību procesu attiecīgajā iestādē.

[3.8] Pieteicējas profesionālā darba pieredze un iegūtās zināšanas šobrīd ir īpaši nepieciešamas centram, jo veselības aprūpes reformas ietvaros tuvākajā laikā ir plānots izvērtēt centra attīstību, tostarp sadarbības iespējas ar ārstniecības iestādēm, zinātniskajām institūcijām, Tieslietu ministrijas un Iekšlietu ministrijas resoriem saistībā ar tiesu medicīnas ekspertīžu nodrošināšanu.

[3.9] No konceptuālā ziņojuma neizriet, ka plānota centra reorganizācija, likvidējot konkrētas amata vietas, kā rezultātā pieteicēja varētu zaudēt darbu valsts pārvaldē.

[3.10] Tiesas kompetencē neietilpst rīkojuma lietderības apsvērumu izvērtēšana.

[3.11] Lai konstatētu, ka pieteicēja ir psiholoģiski ietekmēta no Veselības ministrijas puses, ir jākonstatē visas mobingu vai bosingu raksturojošās pazīmes. Par pieteicējas viedokli, ka psiholoģiskais terors no Veselības ministrijas puses ir saistīts ar Veselības inspekcijas pieņemtajiem lēmumiem, ministrija paskaidro, ka tas ir pieteicējas subjektīvs pieņēmums un šādi apstākļi nekāda gadījumā nebija iemesls pieteicējas rotācijai.

[3.12] Pieteicējas argumenti par veselības ministres personisku izrēķināšanos ar pieteicēju kā sev nevēlamu ierēdni nav pamatoti un ir vērtējami kā pieteicējas subjektīvi pienākumi.

[4] Tiesas sēdē pieteicēja uzturēja pieteikumu uz tajā norādīto argumentu pamata. Papildus izteica prasījumu par morālā kaitējuma 7114,34 *euro* un personiskā kaitējuma 9960,1 *euro* atlīdzināšanu, kā arī lūdza noteikt tiesas sprieduma nekavējošu izpildi. Norādīja, ka prasījumu par morālā un personiskā kaitējuma atlīdzināšanu saista ar Satversmē garantēto cilvēktiesību uz godu un cieņu būtisku aizskārumu; lūgumu par tiesas sprieduma nekavējošu izpildi attiecībā uz pieteicējas pārcelšanu – ar jau tā ievilkušos tiesvedības procesu, kas saistīts ar Administratīvās rajona tiesas sākotnēju lēmumu par atteikšanos pieņemt pieteikumu.

Akcentēja, ka:

- tieši pret pieteicēju bija vērsts viens uzbrukums; nepārtraukti uzbrukumi tika vērsti pret pieteicējas vietniekiem, struktūrvienību vadītājiem un citiem darbiniekiem, liekot saprast, ka minētais tiek darīts, lai vērstos pret pieteicēju un panāktu, ka viņa rīkotos atbilstoši veselības ministres vēlmēm;

- arī šobrīd tiek radīti tādi darba apstākļi (tiek turpināts pret pieteicēju vērstais psiholoģiskais terors), lai piespiestu pieteicēju uzrakstīt atlūgumu (pieteicējas padotībā ir viena struktūrvienība ar četriem darbiniekiem; centra direktors ar pieteicēju nekontaktējas, neapspriež nekādus jautājumus, nedod darba uzdevumus – pieteicēja ir izolēta un atstumta; darba uzdevumu veikšanai piešķirts nefunkcionējošs dators);

- pieteicējas darbs šobrīd vispār nav saistīts ar ekspertīžu veikšanu saistītiem jautājumiem.

Veselības ministrijas pārstāve tiesas sēdē uzturēja viedokli, ka ar rīkojumu nav aizskartas pieteicējas pamattiesības un līdz ar to tas nav administratīvais akts. Tāpat neatzina pieteicējas prasījumu par morālā un personiskā kaitējuma atlīdzināšanu.

Akcentēja, ka:

- lietā nav pierādījumu pieteicējas pārmetumiem Veselības ministrei un citiem viņas pakļautībā esošiem darbiniekiem;

- jaunā centra reglamenta apstiprināšanas procesā ir tehniska rakstura kļūdas, tostarp neveiksmīga komunikācija starp iestādēm, bet tas nekādā gadījumā netika veikts ar domu, ka tiks likvidēts centra direktora vietnieka amats;

- 2017.gada 30.jūnijā grozītais centra direktora vietnieka amata apraksts Veselības ministrijā nav saskaņots, Veselības ministrija par to uzzināja tikai tad, kad pieteicēja to pievienoja lietas materiāliem; nav pieļaujams, ka centra direktora vietnieka pakļautībā ir viena nodaļa;

- šobrīd Veselības ministrija aktīvi nerīkojas, jo sākot ar 2018.gada martu visa centra personālvadība tiks centralizēta un tad arī amata apraksti tiks pārvērtēti;

- konkrētajā procesā kopumā ir bijusi virkne neveiksmīgu apstākļu sakritība;

- Veselības ministrija kā augstāka iestāde noteikti reaģēs uz pieteicējas norādīto par darba apstākļiem centrā.

- personas gods un cieņa ir aizskarts, ja publiskā telpā ir izskanējuši nepamatoti apvainojumi; konkrētajā gadījumā pieteicējas attiecības ar centra direktoru ir iekšējs konflikts.

Motīvu daļa

I

[5] Ievērojot, ka lietā 2017.gada 21.septembrī un – blakus sūdzības kārtībā – 2017.gada 2.novembrī ir taisīts tiesas lēmums pagaidu tiesas aizsardzības jautājumā, ciktāl lietas izskatīšanas gaitā nav noskaidroti jauni apstākļi, kas varētu būt pamats pārvērtēt tiesas iepriekš izdarīto pirmšķietamo vērtējumu par rīkojuma tiesiskumu, vai pieteikti jauni prasījumi, šā sprieduma argumentācija ir līdzīga Administratīvās rajona tiesas 2017.gada 21.septembra lēmuma un Administratīvās apgabaltiesas 2017.gada 2.novembra lēmuma šajā lietā argumentācijai.

II

Par rīkojuma tiesisko dabu

[6] Tiesas sēdē Veselības ministrijas pārstāve uzturēja ministrijas pozīciju, ka rīkojums nav administratīvais akts.

Ar rīkojumu pieteicēja no Veselības inspekcijas direktora amata pārcelta centra direktora vietnieka amatā.

Atbilstoši stabilai administratīvo tiesu judikatūrai ierēdņa amata maiņa, ja tiek saglabātas civildienesta attiecības, pati par sevi nav uzskatāma par tādu, kas ietekmē īpaši pakļautas personas tiesisko statusu, bet gan ir iestādes iekšējs lēmums, ja vien tas būtiski neietekmē amatpersonas cilvēktiesības (*Augstākās tiesas 2009.gada 27.februāra lēmuma lietā Nr.SKA-123/2009 (A42275005) 8. un 11.punkts*).

Līdz ar to vispirms noskaidrojams, vai ar rīkojumu par pieteicējas pārcelšanu centra direktora vietnieka amatā būtiski aizskartas pieteicējas cilvēktiesības un tādējādi vai rīkojums ir administratīvais akts.

Augstākā tiesa 2017.gada 15.augusta lēmumā šajā lietā norādījusi, ka Veselības ministrijas darbības saistībā ar pieteicējas pārcelšanu var liecināt par pieteicējas Satversmes 101.pantā nostiprināto tiesību pildīt valsts dienestu būtisku aizskārumu (*Augstākās tiesas 2017.gada 15.augusta lēmuma lietā Nr.SKA-1251/2017 (A420274617) 7.punkts*).

[7] Valsts civildienesta likuma 22.panta 1.punkts noteic, ka ierēdnim ir tiesības uz pastāvīgu civildienestu, ja šajā likumā nav noteikts citādi. No minētās tiesību normas attiecīgi izriet secinājums, kas pamatojas arī minētajā Augstākās tiesas atziņā, ka ierēdnim ir tiesības uz pastāvīgu civildienestu, nevis noteiktu amatu.

Ar šo tiesību normu likumdevējs ir detalizējis Satversmes 101.panta pirmajā teikumā nostiprinātās Latvijas Republikas pilsoņa konstitucionālās tiesības pildīt valsts dienestu.

Doktrīnā atzīts, ka Satversmes 101.pants vērtējams kopsakarā ar Satversmes 106.pantu, no kuriem izriet, ka likumā paredzētā veidā Satversmes 101.pantam var noteikt tādus ierobežojumus, kas atbilst Satversmes 106.pantam (*Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R.Baloža zinātniskā vadībā. Rīga; Latvijas Vēstnesis, 2011, 481.lpp*).

Satversmes 106.panta pirmais teikums noteic: ikvienam ir tiesības brīvi izvēlēties nodarbošanos un darbavietu atbilstoši savām spējām un kvalifikācijai. Minētā panta pirmā teikuma tvērums nodrošina arī personas tiesības strādāt un saglabāt darba tiesiskās attiecības (*turpat, 493.lpp*). Minētais attiecināms arī uz civildienestu kā darba vietu.

Tādējādi apstākļos, kad pārcelšana notiek formāli, tikai radot šķietamību par civildienesta pastāvīguma nodrošināšanu, tiek būtiski aizskartas personas tiesības uz pastāvīgu civildienestu.

[8] Pieteicējas pārcelšana rīkojumā pamatota ar Valsts civildienesta likuma 37.panta pirmo daļu, kas noteic: lai nodrošinātu labu pārvaldību, it sevišķi civildienesta uzdevumu efektīvu izpildi un sabiedrības uzticību civildienestam, kā arī veicinātu ierēdņa kvalifikācijas izaugsmi, ierēdni, neizsludinot atklātu pretendentu konkursu un motivējot pārcelšanas pieļaujamību un lietderību, var pārcelt jebkurā citā ierēdņa amatā uz noteiktu vai nenoteiktu laiku tajā pašā vai citā iestādē.

[9] Minētā tiesību norma uzliek iestādei par pienākumu motivēt ierēdņa pārcelšanas pieļaujamību un lietderību.

No rīkojuma (*lietas 18.–19.lapa*) redzams, ka lēmums par pieteicējas pārcelšanu pieņemts, izvērtējot pieteicējas kvalifikāciju, profesionālo pieredzi un prasmes (ņemts vērā pieteicējas iegūtais profesionālais maģistra grāds tiesību zinātnēs, tālākizglītība, darba pieredze Veselības inspekcijas direktora amatā, īpaši centra direktora vietnieka un direktora amatā), un pamatots ar nepieciešamību nodrošināt centra darbības nepārtrauktību, stiprināt tā kapacitāti, efektīvu uzdevumu izpildi un dot ieguldījumu valsts pārvaldei kopumā.

No minētā iespējams secināt, ka pieteicējas pārcelšanas mērķis ir centra un tādējādi arī valsts pārvaldes darbības uzlabošana kopumā. Šāds pamatojums ierēdņa pārcelšanai citā amatā vispārīgi ir pieļaujams. Tomēr konkrētajā gadījumā sniegtais pārcelšanas pamatojums vērtējams kā samērā vispārīgs un formāls. Pārcelšanas nepieciešamības konkrētāka pamatošana un to apstākļu norādīšana, kāpēc pieteicēja ir uzskatāma par atbilstošāko kandidatūru centra direktora vietnieka amata ieņemšanai, vairāk atbilstu labas pārvaldības principam un padarītu pieteicējai skaidrāku pārcelšanas iemeslu.

Minētie trūkumi rīkojuma pamatojumā gan nav uzskatāmi par tādiem, kas paši par sevi būtu par pamatu atzīt, ka pieteicējas pārcelšana centra direktora vietnieka amatā būtiski aizskārusi pieteicējas cilvēktiesības uz pastāvīgu civildienestu. Tomēr šādu secinājumu dod pamatu izdarīt citi tiesas rīcībā esošie pierādījumi. Proti.

[10] No lietas materiāliem izriet, ka 2017.gada 24.aprīlī Veselības ministrija pieprasījusi centra viedokli par pieteicējas pārcelšanu.

Ar 2017.gada 25.aprīļa vēstuli Nr.334-2017/L9.-1 (*lietas 83.–84.lapa*) centrs sniedzis Veselības ministrijai viedokli, kurā norādīts, ka centra direktora vietnieka amats ir ticis mākslīgi izveidots bez funkcionālas nepieciešamības, lai savulaik nodrošinātu Zāļu valsts aģentūras direktores vietnieces /pers. J/ rotāciju uz centru direktora vietnieka amatā. Finansējums minētā amata izveidei netika piešķirts. Centrs vēstulē vērsa Veselības ministrijas uzmanību, ka nav saskatāmi argumenti rotācijas lietderībai un kvalifikācijas izaugsmei, ievērojot, ka centra direktora vietniece /pers. J/ ar 2017.gada 20.aprīli ir izbeigusi valsts civildienesta attiecības un direktora vietnieks centram nav nepieciešams. Tāpat vēstulē norādīts, ka centra direktora vietnieka amats ar 2017.gada 25.aprīli ir likvidēts. Ievērojot minēto, centrs vērsa Veselības ministrijas uzmanību uz apstākli, ka jaunas centra direktora vietnieka amata vietas izveidošana ar Veselības inspekcija vadītāja amata algu radītu deficītu centra budžetā 37 933 *euro* apmērā.

Lietas materiālos ir centra direktora 2017.gada 25.aprīļa rīkojums Nr.19-2017/L9-2 (*lietas 82.lapa*), kurā norādīts, ka, izvērtējot centra direktora vietnieka amata lietderību un pamatojoties uz Valsts pārvaldes iekārtas likuma 17.panta pirmo un ceturto daļu, lai nodrošinātu efektīvu pārvaldību, kas vērsta uz valsts pārvaldes reformu mērķu sasniegšanu, centra budžeta līdzekļu racionālu izmantošanu un struktūras atbilstību Ministru kabineta 2010.gada 14.decembra ieteikumu Nr.2 „Valsts pārvaldes iestādes struktūras izveidošanas kārtība" 15.punktam, kā arī, ņemot vērā centra direktora vietnieka amata vakanci, ar 2017.gada 25.aprīli centra direktora vietnieka amatu nolemts likvidēt.

No minētā konstatējams, ka centrs viedoklī ne vien norādījis uz to, ka pieteicējas pārcelšana centra direktora vietnieka amatā ir nelietderīga, neveicinās pieteicējas kvalifikācijas izaugsmi un nenodrošinās labu pārvaldību (respektīvi – pieteicējas pārcelšana, centra ieskatā, neatbilst Valsts civildienesta likuma 37.panta pirmajā daļā izvirzītajiem kritērijiem), bet arī uz apstākļiem, kas faktiski liedz pieteicēju pārcelt uz minēto amatu, tas ir, šī amata likvidāciju.

Neskatoties uz minēto, Veselības ministrija ar 2017.gada 25.aprīļa rīkojumu Nr.13-04/115 (*lietas 133.lapa*) šķietami bez racionāla pamatojuma atcēlusi centra direktora lēmumu par centra direktora vietnieka amata likvidāciju no 2017.gada 25.aprīļa, kā arī tajā pašā dienā ar rīkojumu pieteicēja pārcelta centra direktora vietnieka amatā.

Tiesas vērtējumā, šāda Veselības ministrijas rīcība apstākļos, kad attiecīgā amata vieta ir likvidēta un centrs nepārprotami norādījis uz šīs amata vietas atkārtotas izveidošanas un pieteicējas pārcelšanas tajā nelietderību, atbilstoši labas pārvaldības principam, kas citastarp ietver arī iestādes rīcības caurskatāmību un atbildību sabiedrības priekšā, prasa pamatotu un argumentētu skaidrojumu. Šāda skaidrojuma nepieciešamība (īpaši, kad rīkojumā minētie pieteicējas pārcelšanas nepieciešamības apsvērumi no centra puses ir atspēkoti pilnībā) izriet arī no Valsts civildienesta likuma 37.panta trešās daļas, kas noteic, ka, pārceļot ierēdni uz citu iestādi, tiek izvērtēts arī tās iestādes viedoklis, uz kuru ierēdni var pārcelt.

No Valsts pārvaldes iekārtas likuma 6.pantā ietvertā valsts pārvaldes vienotības principa izriet, ka valsts pārvaldes hierarhiskās uzbūves ietvaros

augstāka iestāde principā var pārvērtēt zemākas iestādes izdarītos lietderības apsvērumus. Līdz ar to tiesa principā neapšauba Veselības ministrijas kā augstākas iestādes kompetenci izdarīt no centra izdarītajiem apsvērumiem atšķirīgus apsvērumus par amata lietderību. Tomēr argumentēta lietderības skaidrojuma trūkums (neatbilstība) konkrētajā gadījumā liek šaubīties par rīkojuma pieņemšanas motīviem un tā atbilstību Valsts civildienesta likuma 37.panta pirmajā daļā noteiktajiem kritērijiem.

[11] Tiesas vērtējumā, jau minētais un Veselības ministrijas un centra turpmākā rīcība pieteicējas pārcelšanas procesā norāda, ka pārcelšana bija tieši vērsta uz civildienesta attiecību pārtraukšanu ar pieteicēju vai vismaz civildienesta attiecību pārtraukšana bija tieši sagaidāmās pārcelšanas sekas.

[11.1] No lietā esošajiem materiāliem secināms, ka, neskatoties uz to, ka ar Veselības ministrijas 2017.gada 25.aprīļa rīkojumu Nr.13-04/115 atcelta centra direktora vietnieka amata likvidācija un uz to pārcelta pieteicēja, centrs turpinājis attiecīgā amata likvidāciju, ko 2017.gada 18.maijā akceptējusi arī Veselības ministrija, saskaņojot jaunu centra reglamentu (Nr.01-16.1/2312) un struktūrshēmu (*lietas 134.–144.lapa*).

[11.2] Centrs ar 2017.gada 25.maija vēstuli Nr.423-2017/PS-7 (*lietas 59.lapa*) informēja pieteicēju, ka ar 2017.gada jūniju centra direktora amats tiek likvidēts un ar pieteicēju paredzēts izbeigt civildienesta attiecības, jo, izvērtējot pieteicējas izglītību un darba pieredzi ar salīdzināmo amatu loku un centrā esošajām vakancēm, nepastāv iespēja pieteicēju pārcelt citā ierēdņa amatā. Minētais citastarp pamatots ar labas pārvaldības principu.

[11.3] Šāda Veselības ministrijas un centra pretrunīga rīcība, vispirms bez pienācīga pamatojuma atjaunojot jau likvidēto centra direktora vietnieka amatu, bez argumentēta paskaidrojuma noraidot centra viedoklī norādīto (*šā lēmuma 10.punkts*), bet jau mazāk kā pēc viena mēneša akceptējot attiecīgā amata likvidācijas procesu, rada pamatu secināt, ka pieteicējas pārcelšana centra direktora vietnieka amatā tika īstenota ar mērķi pārtraukt civildienesta attiecības ar pieteicēju, nevis nodrošināt labu pārvaldību un centra (arī valsts pārvaldes darba kopumā) uzdevumu efektīvu izpildi.

Pat ja nebūtu konstatējams tiešs ministrijas mērķis pārcelšanas rezultātā pārtraukt civildienesta attiecības ar pieteicēju, minētie apstākļi norāda, ka civildienesta attiecību pārtraukšana ar pieteicēju jebkurā gadījumā būtu pārcelšanas tiešas sagaidāmās sekas.

[11.4] Vienlaikus gan konstatējams, ka centrs ir pārtraucis direktora vietnieka amata likvidācijas procesu un paziņojis pieteicējai par civildienesta attiecību saglabāšanu (*centra 2017.gada 6.jūnija vēstule Nr.453-2017/P5.-7 pieteicējai lietas 85.lapā*).

Kā norādīts Augstākās tiesas lēmumā šajā lietā un Latvijas Republikas tiesībsarga 2017.gada 4.augusta atzinumā Nr.6-6/30 pārbaudes lietā Nr.2017-23-271 (turpmāk – tiesībsarga atzinums) (*lietas 69.–81.lapa*), kurā arī izvērtēta Veselības ministrijas rīcība attiecībā uz pieteicējas pārcelšanu centra direktora vietnieka amatā, minētā centra vēstule pieteicējai tapusi pēc tiesībsarga informācijas pieprasījuma saņemšanas minētajā pārbaudes lietā. Līdz ar to šīs ministrijas vēlāk veiktās darbības neietekmē tiesas secinājumu par iestādes sākotnēji veikto darbību mērķi vai vismaz sagaidāmajām sekām – civildienesta attiecību izbeigšanu ar pieteicēju.

[12] Ievērojot minēto, tiesa atzīst, ka ar pieteicējas pārcelšanu centra direktora vietnieka amatā ir būtiski aizskartas pieteicējas ar Satversmes 101.panta pirmo teikumu un 106.panta pirmo teikumu garantētās tiesības pildīt valsts dienestu, jo pārcelšanas mērķis vai vismaz sagaidāmās sekas bija civildienesta attiecību izbeigšana ar pieteicēju. No minētā secīgi izriet, ka rīkojums ir administratīvais akts un kā tāds ir pakļauts tiesas kontrolei.

[13] Tiesībsarga atzinumā citastarp secināts arī, ka Veselības ministrijas un centra rīcība pieteicējas pārcelšanas procesā liecina par psiholoģiskā terora (bosinga un mobinga) īstenošanu pret pieteicēju. Šajā sakarā tiesībsargs identificējis šādu Satversmē garantēto tiesību iespējamu aizskārumu: Satversmes 91.pantā nostiprinātais vienlīdzības princips un diskriminācijas aizlieguma princips; 94.panta pirmajā teikumā nostiprinātās tiesības uz personas neaizskaramību; 95.pantā nostiprinātās tiesības uz goda un cieņas aizsardzību.

III

Par rīkojuma tiesiskumu

[14] Administratīvais akts par ierēdņa pārcelšanu citā amatā (proti, iestādes lēmums pārcelt ierēdni citā amatā, ja šāds lēmums konkrētajā gadījumā atzīstams par administratīvo aktu) pielīdzināms administratīvajam aktam, ar kuru nodibina, groza, vai izbeidz iestādes amatpersonas tiesisko statusu.

[15] Ievērojot, ka šajā spriedumā jau konstatēts, ka ar rīkojumu būtiski aizskartas pieteicējas cilvēktiesības pildīt valsts dienestu, lemjot par rīkojuma atcelšanu noskaidrojams, vai ar rīkojumu pieteicējas cilvēktiesības pildīt valsts dienestu ir aizskartas nepamatoti. Citiem vārdiem – vai pieteicējas aizskartās cilvēktiesības konkrētajā situācijā ir pārkāptas.

[16] Atbilstoši Administratīvā procesa likuma 7.pantā nostiprinātajam tiesiskuma principam, iestādes rīcībai ir jāatbilst tiesību normām un iestādei jādarbojas normatīvajos aktos noteikto pilnvaru ietvaros, turklāt iestāde savas pilnvaras var izmantot tikai atbilstoši pilnvarojuma jēgai un mērķim.

[17] No Valsts civildienesta likuma 37.panta pirmās daļas izriet iestādes tieša kompetence (pilnvarojums) pārcelt ierēdni citā amatā. Tāpat minētā tiesību norma noteic konkrētus mērķus, kuru sasniegšanai minētās iestādes tiesības ir paredzētas. Tas ir, lai nodrošinātu labu pārvaldību, sevišķi civildienesta uzdevumu efektīvu izpildi un sabiedrības uzticību civildienestam, kā arī veicinātu ierēdņa kvalifikācijas izaugsmi. Tāpat ir jābūt pārcelšanas pieļaujamības un lietderības motivācijai.

Tādējādi Valsts civildienesta likuma 37.panta pirmā daļa noteic iestādes darbības ietvaru, kura robežas iestāde ierēdņa pārcelšanas procesā nedrīkst pārkāpt.

[18] Pamatojoties uz šā sprieduma 10. un 11.punktā konstatēto, tiesa attiecībā uz to, vai ar pārcelšanu centra direktora vietnieka amatā ir pārkāptas pieteicējas cilvēktiesības pildīt valsts dienestu, secina turpmāko.

[19] Tiesa kā neattiecināmu uz lietu noraida Veselības ministrijas paskaidrojumā norādīto, ka ne Veselības ministrijai, ne Valsts kancelejai neradās šaubas par centra direktora vietnieka amata lietderību. Minētie apsvērumi attiecas uz centra direktora vietnieka amata izveidošanu 2015.gadā. Taču lietā vērtējama rīkojumu pieņemšana 2017.gadā.

Lietā esošie pierādījumi (centra 2017.gada 25.aprīļa vēstule Nr.334-2017/L9.-1, Veselības ministrijas 2017.gada 18.maijā akceptētais centra reglaments Nr.01-16.1/2312 un struktūrshēma, centra 2017.gada 25.maija vēstule Nr.423-2017/PS-7) to kopsakarā apliecina, ka Veselības ministrijai pirms pieteicējas pārcelšanas 2017.gadā ne tikai bija pārliecība par attiecīgā amata nelietderību, bet tā attiecīgā amata nelietderību izmantoja kā līdzekli ar mērķi pārtraukt civildienesta attiecības ar pieteicēju tādējādi, ka pārcēla pieteicēju uz amatu, kuru bija paredzēts likvidēt.

[20] Paskaidrojumā tiesai Veselības ministrija gan argumentējusi, ka tā nepiekrita centra direktora viedoklim, ka centra direktora vietnieka amats nav nepieciešams, jo ministrijas ieskatā pieteicējas pārcelšana stiprinātu centra kapacitāti.

Tiesa norāda, ka konkrētas personas kvalifikācija nav atbilstošs priekšnoteikums amata nepieciešamībai iestādē. Saskaņā ar Ministru kabineta 2010.gada 14.decembra ieteikumu Nr.2 „Valsts pārvaldes iestādes struktūras izveidošanas kārtība" iestādes struktūru veido atbilstoši iestādes mērķiem un normatīvajos aktos noteiktajām funkcijām un uzdevumiem, lai ekonomiski un funkcionāli efektīvi sasniegtu mērķus, kā arī nodrošinātu kvalitatīvu pakalpojumu sniegšanu iedzīvotājiem (*ieteikumu 4.punkts*). Struktūrvienība ir iestādes sastāvdaļa, kurai iestādes reglamentā ir noteikta patstāvība, uzdevumi un funkcijas un kurai ir savs vadītājs. Iestādes struktūru veido tā, lai sasniegtu mērķus un nodrošinātu funkciju un uzdevumu izpildi vienā vai vairākās nozarēs (apakšnozarēs) vai starpnozaru politikas jomās (*ieteikumu 5.punkts*). Lemjot par iestādes vadītāja vietnieku skaitu, ņem vērā iestādes darbības virzienus, kas noteikti iestādes vadības dokumentos; padotībā esošo struktūrvienību skaitu, nodrošinot, ka padotībā ir vismaz trīs augstākā līmeņa vai patstāvīgās struktūrvienības; padotībā esošo valsts pārvaldes iestāžu lielumu un skaitu; to privātpersonu skaitu, kuras pilda tām deleģētus attiecīgās iestādes valsts pārvaldes uzdevumus; to kapitālsabiedrību lielumu un skaitu, kurās iestāde ir valsts kapitāla daļu turētāja (*ieteikumu 14.punkts*). Ieteicams, lai mazas iestādes vadītājam būtu ne vairāk kā viens vietnieks, vidējas un lielas iestādes vadītājam – ne vairāk kā divi vietnieki, ļoti lielas iestādes vadītājam – ne vairāk kā trīs vietnieki. Iestādes vadītāja vietnieka amatu neveido atbalsta funkciju nodrošināšanai (*ieteikumu 15.punkts*). Tādējādi konkrētā amata nepieciešamībai iestādē jāizriet no iestādes mērķiem, normatīvajos aktos noteiktajām funkcijām un uzdevumiem, un tādas pienākumu sadales starp iestādē esošajiem amatiem, lai iestāde tās funkcijas un uzdevumus varētu izpildīt pēc iespējas ekonomiski un funkcionāli efektīvi. Veselības ministrijas sniegtie paskaidrojumi nesatur šādus Ministru kabineta ieteikumos norādītajiem kritērijiem atbilstošus apsvērumus par centra direktora vietnieka amata nepieciešamību, kas ir būtiski, ņemot vērā jau norādītos apstākļus, ka ar Veselības ministrijas 2017.gada 25.aprīļa rīkojumu Nr.13-04/115 atcelts centra direktora lēmums par centra direktora vietnieka amata likvidāciju, bet 2017.gada 18.maijā Veselības ministrija ir saskaņojusi centra reglamentu un struktūrshēmu bez centra direktora vietnieka amata.

Papildus atzīmējams, ka centra direktora 2017.gada 25.aprīļa rīkojums Nr.19-2017/L9-2, ar kuru nolemts likvidēt centra direktora vietnieka amatu, ir pamatots ar minēto ieteikumu 15.punktu, kas tikai pastiprina Veselības ministrijas pienākumu (saturiski) pamatot 2017.gada 25.aprīļa rīkojuma Nr.13-04/115 lietderību, ja ministrija uzskata pretēji.

[21] Tāpat Veselības ministrijas pārstāve tiesas sēdē norādīja, ka jaunā centra reglamenta un struktūrshēmas saskaņošanas procesā bijušas tehniska rakstura kļūdas. Proti. Kad ministrijā tika saņemts centra reglamenta grozījumu projekts, tam pievienotajā pavadvēstulē bija norādīts, ka grozījumu projektam pievienota centra reglamenta konsolidēta versija. Tomēr pašā reglamentā tas netika norādīts – reglaments bija datēts ar 2015.gada 29.jūliju, tas ir, laikā, kad vēl nebija izveidots otrs centra direktora vietnieka amats (*amats tika izveidots 2015.gada augustā*). Veselības ministrijas rīcībā neesot bijis reglamenta, kas tika pieņemts pēc šīs centra direktora amata vietas izveidošanas. Reglamenta grozījumu projektā bija norādīts, ka tiek izslēgts reglamenta 18.^{1}punkts, taču tam pievienotajā 2015.gada 29.jūlija reglamentā tāda punkta nebija. Līdz ar to Veselības ministrijas jurists to esot interpretējis tādā veidā, ka izslēgts tiek minētā reglamenta 18.1.apakšpunkts, kas noteic centra direktora vietnieka, departamenta vadītāja kompetenci.

Lai gan centra reglamenta grozījumu projekts un tā pielikumi to kopumā varētu tikt atzīti par mulsinošiem, tomēr tie tika sūtīti saskaņošanai Veselības ministrijā (augstākā iestādē, kuras pakļautībā ir centrs). Veselības ministrijai kā atbildīgajai augstākajai iestādei ir jāpārzina tās pakļautībā esošas iestādes darbību reglamentējošie normatīvie akti un ir pienākums pārliecināties par tās akceptēto grozījumu izraisītajām sekām.

Gan no paša grozījumu projekta (*lietas 135.–136.lapa*), gan no tam pievienotās reglamenta versijas un struktūrhēmas (*lietas 137.–143.lapa*) acīmredzami saprotams, ka centra direktora vietnieka amats centra struktūrā nav paredzēts.

Tādējādi tiesa gūst pārliecību, ka pieteicējas pārcelšanas centra direktora vietnieka amatā patiesais mērķis ir civildienesta attiecību pārtraukšana ar pieteicēju.

Šo secinājumu neietekmē ministrijas norādītais, ka tās rīcībā nebija aktuāla centra reglamenta redakcija un ka tās jurists interpretējis, ka izslēgts tiek 2015.gada 29.jūlija reglamenta 18.1.apakšpunkts (noteic centra direktora vietnieka, Ekspertīzes un izpētes departamenta vadītāja kompetenci plānot, metodiski vadīt, organizēt un koordinēt dzīvo un mirušo personu tiesu medicīnisko ekspertīžu un izpēšu veikšanu centra departamenta struktūrvienībās).

Tiesa kategoriski apšauba, ka Veselības ministrija bez papildu jautājumiem un situācijas pilnīgas noskaidrošanas apstiprinātu grozījumus, kas paredz galveno minētā amata pienākumu izslēgšanu, bez kuriem amatam zustu jēga.

Papildus uzsveramas, ka minētie Veselības ministrijas argumenti izskanējuši vienīgi 2018.gada 16.janvāra tiesas sēdē. Ja tie patiešām būtu patiesi, Veselības ministrija tos noteikti būtu minējusi jau ātrāk.

[22] Savukārt Veselības ministrijas atsaukšanās uz pieteicējas profesionālo pieredzi, it īpaši tiesībaizsardzības iestāžu sektorā, nozīmību centra kapacitātes stiprināšanā tiesmedicīnisko ekspertīžu veikšanas metodiskajā vadībā un uzraudzībā un sadarbībā ar citām iestādēm, neiztur kritiku, jo esošajā centra direktora vietnieka amata aprakstā (*lietas 121.– 125.lapa*) noteiktie amata pienākumi un kompetence nav tieši saistīti ar tiesmedicīnisko ekspertīžu veikšanas metodisko vadību un uzraudzību, bet ir saistīti ar iestādes atbalsta struktūrvienību darba organizāciju. Arī šobrīd Centra mājaslapā esošajā struktūrshēmā (*https://www.vtmec.gov.lv/?mn=1299; skatīts 2018.gada 5.februārī*) ir norādīts, ka konkrētajam centra direktora vietniekam ir pakļauta tikai Administratīvā nodrošinājuma nodaļa. Arī tiesas sēdē pieteicēja norādīja, ka viņas pašreizējais darbs nekādā mēra nav saistīts ar tiesmedicīnisko ekspertīžu veikšanu saistītiem jautājumiem.

Veselības ministrijas arguments, ka šāds amata apraksts ministrijā nav saskaņots, nevar ietekmēt secinājumu par pieteicējas pārcelšanas patieso mērķi. Turklāt kā jau norādīts iepriekš, struktūrshēma, no kuras redzams, ka pieteicējas pakļautībā ir tikai viena nodaļa, ir brīvi pieejama internetā.

Tāpat tiesas sēdē Veselības ministrijas pārstāve uzsvēra, ka ministrijas ieskatā pieteicēja bija tā, kas vislabāk orientēsies centra struktūrā un darbībā un dos pievienoto vērtību centra reorganizācijas procesā.

Šāds pieteicējas pārcelšanas mērķis klaji nonāk pretrunā ar Veselības ministrijas rīcību un šajā spriedumā jau konstatēto citu apstākļu kopumu, kas norāda uz pavisam citu mērķi pieteicējas pārcelšanai.

Gadījumā, ja Veselības ministrija patiešām pieteicējas pārcelšanu būtu iecerējusi veikt ar mērķi, ka pieteicēja sniedz pienesumu centra reorganizācijas procesā, viss pārcelšanas process būtu noticis pavisam citādāk. Strukturēti un bez milzīgās steigas būtu veiktas pārrunas gan ar pieteicēju, gan arī abu iestāžu starpā. Šādā gadījumā nebūtu notikušas arī tehniskās kļūdas un neveiksmīgas apstākļu sakritības, uz kurām Veselības ministrijas pārstāve atsaucās tiesas sēdē.

Turklāt atsauce par pieteicējas iespējamo pienesumu centra reorganizācijas procesā rīkojumā nav minēta. Taču centra direktora 2017.gada 25.aprīļa rīkojumā Nr.19-2017/L9-2, ar kuru sākotnēji nolemts likvidēt centra direktora vietnieka amatu, gan ir norādīts, ka viens no iemesliem centra direktora vietnieka amata likvidācijai ir efektīvas pārvaldības, kas vērsta uz valsts pārvaldes reformu mērķu sasniegšanu, nodrošināšana.

[23] Konstatētie apstākļi piešķir ticamību pieteicējas norādītajam, ka viens no iemesliem šādai Veselības ministrijas rīcībai, kas vērsta uz civildienesta attiecību izbeigšanu ar pieteicēju, *varētu būt* (kategoriski neapgalvojot, ka tā patiešām ir) pieteicējas kā Veselības inspekcijas vadītājas

rīcība. Proti, pieteicēja ar 2017.gada 24.janvāra vēstuli Nr.6-5/651 (*lietas 28.–29.lapa*) un 2017.gada 16.februāra vēstuli Nr.6-5/1365 (*30.–33.lapa*) nosūtījusi Ģenerālprokuratūrai iesniegumus par valsts SIA „Paula Stradiņa klīniskā universitātes slimnīca" un valsts SIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca" amatpersonu rīcību – nepamatotu pakalpojumu uzrādīšanu un nepamatotu samaksas saņemšanu no valsts budžeta 2014. un 2015.gadā. Šajā laikā pašreizējā veselības ministre A.Čakša minētajās medicīnas iestādēs bija attiecīgi valdes locekle un valdes priekšsēdētāja (*http://www.vm.gov.lv/lv/ministrija/veselibas_ministre/)*.

[24] Viss iepriekš minētais kopsakarā ir pamats tiesas secinājumam, ka konkrētajā gadījumā Veselības ministrija tai piešķirtās tiesības pārcelt ierēdni citā amatā izmantojusi pretēji šī pilnvarojuma jēgai un mērķim. Tas ir: ar rīkojumu pieteicēja ir pārcelta centra direktora vietnieka amatā nevis tāpēc, lai īstenotu Valsts civildienesta likuma 37.pantā minētos mērķus, bet gan, lai izbeigtu civildienesta attiecības ar pieteicēju.

Tas nozīmē, ka ir pamats atzīt rīkojumu par prettiesisku un atceļamu.

[25] Attiecībā uz tiesībsarga atzinumā norādīto, ka Veselības ministrijas un centra rīcība pieteicējas pārcelšanas procesā liecina par psiholoģiskā terora (bosinga un mobinga) īstenošanu pret pieteicēju, tiesa secina turpmāko.

[25.1] Kā tas pareizi norādīts arī tiesībsarga atzinumā, psiholoģiskais terors iestādē var būtiski aizskart amatpersonas cilvēktiesības (*Augstākās tiesas 2012.gada 23.novembra sprieduma lietā Nr.SKA-150/2012 (A42607608) 8.–10.punkts*).

Tādējādi izskatāmajā lietā psiholoģiskā terora jautājuma izvērtējumam nozīme ir no tā aspekta, vai ar rīkojumu ir aizskartas (un pārkāptas) arī vēl citas (papildus tiesībām pildīt valsts dienestu) pieteicējas cilvēktiesības, kā arī aizskāruma apmērs.

[25.2] Juridiskajā literatūrā mobings definēts kā psihiska agresija pret personu. Tā ilgst vismaz dažus mēnešus un regulāri atkārtojas. Tie vienmēr ir uzbrukumi, kurus vieno vienota naidīga sistēma (*Neimanis J. Psiholoģiskais terors darba vietā: juridiskie aspekti. Jurista Vārds, 2004.gada 19.oktobris, Nr.40 (345)*). Savukārt bosings ir priekšniecības slikta izturēšanās pret darbinieku. To var īstenot gan tiešais vadītājs, gan citas personas, kuru lēmumi un rīcība padotajam ir saistoši. Gan mobinga, gan bosinga galvenās iezīmes ir naidīga, neētiska attieksme pret vienu konkrētu darbinieku, turklāt, ja šāda attieksme tiek pausta bieži (gandrīz katru dienu) un ilgstoši (vismaz sešus mēnešus) (*sal. Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 26.septembra sprieduma lietā Nr.A42607608 17.punktu*).

No minētā izriet, ka psiholoģiskais terors ir konstatējams ilgtermiņā un kopumā. Tā ir grūti identificējama un tikpat grūti pierādāma darbība, it īpaši ņemot vērā, ka mobingu un bosingu īstenojošās personas (personu grupas) attieksme pret upuri pati par sevi var nebūt prettiesiska. Prettiesisks ir šo darbību mērķis padarīt upura atrašanos konkrētajā vietā par neciešamu. Vērtējot iespējamās vardarbības izpausmes kā atsevišķus faktus, nav iespējams izdarīt pareizus secinājumus par iestādes iespējamo īstenoto psiholoģisko spiedienu un emocionālās vardarbības pielietošanu pret pieteicēju. Tādēļ arī pieejai psiholoģiskā terora pazīmju novērtēšanā jābūt citādākai. Tiesas uzdevums, pārbaudot argumentus par emocionālo vardarbību, būtu pievērst uzmanību situācijas izvērtēšanai visaptverošā veidā. Tiesas pieejai nav jābūt formālai no procesuālās vai materiāltiesiskās atbilstības viedokļa, jo tiesas mērķis ir ne tikai iestādes atsevišķu darbību tiesiskuma pārbaude, bet arī psiholoģiskā terora identificējošo pazīmju kopuma pārbaude (*Sal. Administratīvās apgabaltiesas 2014.gada 26.septembra sprieduma lietā Nr.A42607608 10.punkts*).

[25.3] No lietā esošajiem pierādījumiem secināms, ka par pret pieteicēju, iespējams, īstenotu psiholoģisko teroru liecina, pirmkārt, Veselības ministrijas (veselības ministres) *iespējama* vēršanās pret pieteicēju, radot pieteicējai nelabvēlīgas sekas par pieteicējas kā Veselības inspekcijas vadītājas likumā noteiktajā kārtībā veikto pienākumu izpildi (*šā sprieduma 23.punkts*). Otrkārt, konstatējams arī tiesībsarga atzinumā jau norādītais apstāklis, ka pieteicējas vārds un uzvārds vismaz līdz 2017.gada 19.septembrim nebija norādīts centra mājaslapas kontaktu sarakstā pie centra direktora vietnieka amata (*https://www.vtmec.gov.lv/?mn=1610, skatīts 2017.gada 19.septembrī; veicot skatījumu 2018.gada 31.janvārī, pieteicējas vārds kontaktu sarakstā bija norādīts*).

Citi par psiholoģisko teroru liecinoši apstākļi lietā nav konstatējami. Pieteicēja gan ir norādījusi, ka veselības ministre tieši pret pieteicēju vērsusies vienu reizi, taču nepārtraukti uzbrukumi tika vērsti tieši pret pieteicējas pakļautībā esošajiem darbiniekiem. Tāpat pieteicēja ir norādījusi uz apgrūtinošiem darba apstākļiem viņas šī brīža darba vietā (*šā sprieduma 4.punkts*), tomēr lietā nav pierādījumu, kas pieteicējas minēto apstiprina.

Saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 161.panta pirmo daļu administratīvā procesa dalībnieka paskaidrojumi, kas satur ziņas par faktiem, uz kuriem pamatoti viņa prasījumi vai iebildumi, atzīstami par pierādījumiem, ja tos apstiprina citi pārbaudīti un novērtēti pierādījumi. Tā kā pieteicējas norādes par vēršanos pret viņas kolēģiem un ikdienas darba apstākļiem centrā neapstiprina citi pierādījumi, šie pieteicējas paskaidrojumi nevar būt pamats attiecīgu faktu konstatēšanai.

Turklāt bez ievērības nav atstājams arī, ka saskaņā ar Valsts pārvaldes iekārtas likumā nostiprinātajiem principiem valsts pārvaldes iestādes un amatpersonas atrodas hierarhiskā padotības sistēmā, kur ministrs ir augstākā amatpersona attiecībā uz viņa padotībā esošo iestāžu amatpersonām, kurš ir tiesīgs dot rīkojumus tiešās pārvaldes iestādes vadītājam un kontrolēt padotībā esošas iestādes un amatpersonas darbu. Līdz ar to, lai secinātu, ka pret personu ir īstenots psiholoģiskais terors, nav pietiekami konstatēt ministra pieņemtus lēmumus, kas saistīti ar padotībā esošu iestādi vai amatpersonu, un personas subjektīvo sajūtu par augstākas amatpersonas nelabvēlīgu attieksmi. Ir jākonstatē objektīvi fakti vai apstākļi, kas apstiprina personas apgalvojumu, un norāda, ka konkrētajā gadījumā veiktas darbības, kas ir sistemātiski nepamatoti, naidīgi vai neētiski vērstas pret konkrēto personu, nevis ir tiesiski un atbilstoši īstenota padotība.

Tāpēc, ievērojot minēto un šā sprieduma iepriekšējā apakšpunktā minētos kritērijus psiholoģiskā terora identificēšanai, tiesa nesecina, ka pret pieteicēju tiktu īstenots psiholoģiskais terors.

[26] Rezumējot visu iepriekš minēto, tiesa atzīst, ka ar rīkojumu prettiesiski pārkāptas pieteicējas cilvēktiesības pildīt valsts dienestu. Tas nozīmē, ka pieteikums šajā daļā ir pamatots un rīkojums ir atceļams.

IV

Par rīkojuma izpildes seku novēršanu

[27] Tā kā rīkojums ir atzīts par prettiesisku un atceļamu, tiesai saskaņā ar Administratīvā procesa likuma 253.panta otro daļu ir jālemj par rīkojuma izpildes seku novēršanu.

Kā jau iepriekš minēts šajā spriedumā, valsts civildienesta ierēdnis ir konkrēts personas statuss, kas nav tieši saistīts ar noteiktu ierēdņa amatu, tāpēc ierēdnim valsts pārvaldē nav savu interešu un viņš nevar izvēlēties noteiktu amatu (*Augstākās tiesas 2009.gada 27.februāra lēmuma lietā Nr.SKA-123/2009 10.punkts un 2017.gada 31.janvāra lēmuma lietā SKA561/2017 13.punkts*).

Līdz ar to vispārīgi pieteicējai nav tiesību izvēlēties konkrētu amatu valsts pārvaldē.

Tomēr lietā ir gūts apstiprinājums, ka pieteicējas pārcelšana centra direktora vietnieka amatā īstenota ar mērķi pēc pieteicējas pārcelšanas attiecīgo

amatu likvidēt un izbeigt ar pieteicēju civildienesta attiecības. Tāpat gūts apstiprinājums, ka pieteicējas šobrīd ieņemtais amats pēc amata pienākumiem un faktiskās lomas iestādes struktūrā neatbilst principiem, pēc kuriem valsts pārvaldē izveidojami amati. Proti, pieteicēja šobrīd neieņem „īstu" amatu. Līdz ar to pieteicējas atrašanās pašreizējā amatā ir Veselības ministrijas veiktās prettiesiskas rīcības sekas, kuru saglabāšana pēc prettiesiskā rīkojuma atcelšanas būtu netaisnīga un nepamatota.

Amats, kuru pieteicēja ieņēma pirms rīkojuma izdošanas – Veselības inspekcijas direktora amats – vairs nav pieejams. Tajā ir iecelta cita amatpersona, kas izvēlēta atklāta konkursa kārtībā (*lietas 173.–174.lapa*).

Ņemot vērā iepriekš secināto, Veselības ministrijai ir uzdodams atjaunot pieteicēju amatā, kas atbilst principiem, pēc kuriem valsts pārvaldē izveido amatus (*sk. šā sprieduma 20.punktu*), un kas pēc iespējas ir līdzvērtīgs amatam, kuru pieteicēja ieņēma pirms pārcelšanas – Veselības inspekcijas direktora amatam.

Tiesa *tīri teorētiski* neizslēdz iespēju, ka pieteicēja sprieduma izpildes rezultātā varētu tikt atstāta arī esošajā – centra direktora vietnieka amatā –, *taču tikai tādā gadījumā*, ja Veselības ministrija *pienācīgi, nopietni un patiesi* pamato šā amata esības nepieciešamību un lietderību *un pēc būtības un satura patiesi pārveido* amatu tādējādi, ka tā funkcijas un loma iestādes struktūrā, kā arī faktiskā nozīmība turpmāk atbilst Ministru kabineta 2010.gada 14.decembra ieteikumos Nr.2 „Valsts pārvaldes iestādes struktūras izveidošanas kārtība" norādītajiem iestādes vadītāja vietnieka amata izveides principiem. Tomēr minētais nav uztverams kā norāde par primāro vēlamo sprieduma izpildes veidu, bet drīzāk pretēji (tīri teorētiski), ievērojot, ka šajā spriedumā konstatētie fakti (sākot jau ar to, ka šis amats jau no paša sākuma ir mākslīgi izveidots bez funkcionālas nepieciešamības (*šā sprieduma 10.punkts*)) liek apšaubīt, ka patiesu pieteicējas pašreizējā amata esības pamatojumu atbilstoši amatu izveides principiem vispār ir iespējams sniegt.

V

Par personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu

[28] Administratīvā procesa likuma 92.pants paredz, ka ikviens ir tiesīgs prasīt atbilstīgu atlīdzinājumu par mantiskajiem zaudējumiem vai personisko kaitējumu, arī morālo kaitējumu, kas viņam nodarīts ar administratīvo aktu vai iestādes faktisko rīcību.

Tā kā rīkojums ir atzīstams par prettiesisku un atceļamu, ir pamats vērtēt pieteicējas prasījumu par personiskā un morālā kaitējuma atlīdzināšanu.

[29] Pieteicēja lūgusi atlīdzināt personisko kaitējumu 9960,1 *euro*, norādot, ka Veselības ministrijas rīcība ir būtiski aizskārusi pieteicējas godu un cieņu un pieteicēja šo rīcību uzskata par pazemojošu.

[29.1] Valsts pārvaldes iestāžu nodarīto zaudējumu atlīdzināšanas likuma (turpmāk – Atlīdzināšanas likums) 8.panta pirmā daļa noteic, ka personiskais kaitējums ir kaitējums, kas ar prettiesisko administratīvo aktu ir nodarīts fiziskās personas dzīvībai, fiziskajai integritātei, veselībai, brīvībai, godam un cieņai, personiskam un ģimenes noslēpumam vai komercnoslēpumam, autortiesībām vai citām nemantiskajām tiesībām vai ar likumu aizsargātajām interesēm.

Personisko un morālo kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus (*Atlīdzināšanas likuma 14.pants*).

Personiskā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats tiek pierādīts ar Administratīvā procesa likumā noteiktajiem pierādīšanas līdzekļiem. Privātpersonai ir pienākums norādīt personiskā kaitējuma atlīdzinājuma apmēru un to pamatot (*Atlīdzināšanas likuma 11.panta otrā daļa*).

[29.2] Tiesību zinātnē secināts, ka gods un cieņa nav juridiski jēdzieni, bet gan morāles kategorijas. Gods ir personības sabiedriskais novērtējums, kura mēraukla ir paša indivīda uzvedība, viņa attieksme pret sociālajām un garīgajām vērtībām, sabiedrību, līdzcilvēkiem. Cieņa ir cilvēka pašnovērtējums, kas pamatojas uz tam ieaudzinātajām un piemītošajām īpašībām (*Krastiņš U., Liholaja V., Niedre A. Krimināllikuma zinātniski praktiskais komentārs. 2. Sevišķā daļa. Rīga: firma „AFS", 2003, 307.lpp.*). Goda un cieņas aizskārumu konstatē, ja personības sabiedriskais novērtējums ir pazeminājies un cilvēka pašnovērtējums pēc sabiedriskā vērtējuma arī ir mazinājies.

[29.3] Tiesa konstatē, ka informācija par pieteicējas pārcelšanu uz centra direktora vietnieka amatu bija nonākusi arī plašsaziņas līdzekļos (piemēram, https://www.lsm.lv/raksts/zinas/latvija/veselibas-inspekcijas-vadiba-rotaciju-sauc-par-nelogisku-nepamatotu-izrekinasanos.a234165/, http://www.delfi.lv/news/national/politics/veselibas-inspekcijas-vadiba-sanemusi-rikojumu-par-amatu-mainu-jau-maija.d?id=48777171, http://nra.lv/latvija/208130-skandals-rotacija-lai-niknie-suni-nomierinatos.htm).

Tiesa secina, ka gan minētās, gan citas publikācijas par šo tēmu, ciktāl tas attiecas uz izskatāmo lietu, principā satur informāciju par rīkojumu kā tādu, kā arī pieteicējas un veselības ministres viedokli šajā jautājumā. Tiesa nekonstatē tādu informāciju, kas sabiedrības acīs varētu graut pieteicējas godu, cieņu un reputāciju, piemēram, patiesībai neatbilstošas norādes par kādu pieteicējas prettiesisku vai neprofesionālu darbību, kas bijusi par pamatu pārcelšanai, vai tamlīdzīgi.

Tomēr jau spriedumā minētais apstāklis, ka kopš pieteicējas pārcelšanas centra direktora vietnieka amatā (2017.gada 2.maija) vismaz līdz 2017.gada 19.septembrim, tas ir, vairāk kā četrus mēnešus pēc pieteicējas pārcelšanas, pieteicējas vārds un uzvārds nebija norādīts centra mājaslapas kontaktu sarakstā pie centra direktora vietnieka amata, vērtējams kā tāds, kas sabiedrībai varēja radīt iespaidu, ka pieteicēja kā centra direktora vietniece nav nozīmīga amatpersona un tādējādi negatīvi ietekmēt pieteicējas profesionālo reputāciju. Jāatzīst, gan ka centra mājaslapu ikdienā acīmredzami neapmeklē plaša sabiedrība, tāpēc šis apstāklis varēja arī netikt plaši pamanīts.

Tāpat arī par personas cieņu aizskarošām var tikt atzīstas arī darbības „viens pret vienu", tas ir, darbības bez ziņu publiskas izplatīšanas (*Latvijas Republikas Satversmes komentāri. VIII nodaļa. Cilvēka pamattiesības. Autoru kolektīvs prof. R.Baloža zinātniskā vadībā. – Rīga: Latvijas Vēstnesis, 2011; 95.panta komentārs, 209.lapa*).

Tiesa atzīst, ka pieteicējas formāla atrašanās amatā bez praktiskas nozīmības varēja negatīvi ietekmēt pieteicējas profesionālo reputāciju kolēģu vidū, viņiem ikdienā redzot un saprotot, ka centra direktora vietniece netiek novērtēta ar reāliem, viņas amatam atbilstošiem pienākumiem un funkcijām. Tāpat un kontekstā ar minēto kā pieteicējas cieņu aizskarošs ir vērtējams apstāklis, ka šobrīd, veicot centra direktora vietnieka amata pienākumus, pieteicējas pakļautībā ir viena struktūrvienība ar četriem darbiniekiem, kas pēc būtības neatbilst iestādes vadītāja vietnieka lomai iestādei.

Tādējādi, lai gan, izņemot iepriekš norādīto, tiesa nesaskata, ka ar Veselības ministrijas rīcību konkrētajā gadījumā tiktu aizskarts pieteicējas gods un cieņa sabiedrības acīs, tomēr prettiesiski pārceļot pieteicēju amatā, ar mērķi bez pamatota iemesla pārtraukt civildienesta attiecības ar viņu, atzīstams, ka šāda rīcība vērtējama kā tāda, kas varējusi pazemot pieteicēju. Pats par sevi ir pazemojošs apstāklis, ka personai bez attiecīgi pamatota iemesla ir jācieš nelabvēlīgas sekas.

[29.4] Pieteicējas goda un cieņas aizskārums ir cēloniskā sakarā ar rīkojuma prettiesiskumu un vērtējams kā būtisks.

[29.5] Administratīvā procesa likuma 8.nodaļa ietver ne tikai atlīdzinājumu kā kompensāciju finansiālā izteiksmē, bet arī *restitutio in integrum*

(restitūciju) – atlīdzinājuma veidu, kura rezultātā pārkāpuma radītās sekas tiek likvidētas un tiek atjaunota tiesiskā situācija, kāda, visticamāk, būtu bijusi, ja prettiesiskais administratīvais akts nebūtu izdots.

Tiesa uzskata, ka šāds atlīdzinājums pieteicējai nebūtu adekvāts un ka pieteicējai atlīdzinājums par personisko kaitējumu ir nosakāms naudā.

[29.6] Cietušais nav tiesīgs pilnīgi vai daļēji saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja viņš nav, izmantojot savas zināšanas, spējas un praktiskās iespējas, darījis visu iespējamo, lai zaudējumu novērstu vai samazinātu. Cietušais nav tiesīgs saņemt zaudējuma atlīdzinājumu, ja ar apzinātu rīcību ir veicinājis viņam nodarītā zaudējuma rašanos vai tā apmēra palielināšanos (*Atlīdzināšanas likuma 10.pants*).

Tiesa izskatāmajā gadījumā minētos apstākļus nekonstatē.

[29.7] Atbilstoši Atlīdzināšanas likuma 14.panta otrajai daļai personiskā kaitējuma atlīdzinājumu nosaka apmērā līdz 7114,36 *euro*. Ja nodarīts smags personiskais kaitējums, atlīdzinājumu var noteikt apmērā līdz 9960,10 *euro*, bet, ja nodarīts kaitējums dzīvībai vai sevišķi smags kaitējums veselībai, maksimālais atlīdzinājuma apmērs var būt līdz 28 457,44 *euro*.

[29.8] Personisko kaitējumu pieteicēja novērtē 9960,10 *euro* apmērā.

[29.9] Vērtējot atlīdzinājuma apmēru, tiesa salīdzina citus gadījumus Administratīvo tiesu praksē, kur ir spriests par personiskā kaitējuma atlīdzinājumu un kurās spriedums ir stājies spēkā.

Administratīvā apgabaltiesa ar 2009.gada 16.februāra spriedumu lietā Nr.A42467505 konstatēja, ka iestāde prettiesiski piemēroja disciplinārsodu speciālā dienesta ierēdnim. Administratīvā apgabaltiesa piešķīra pieteicējam personiskā kaitējuma (veselības, goda un cieņas aizskārums) atlīdzinājumu 300 latu (426,86 *euro*) apmērā.

Administratīvā apgabaltiesa ar 2010.gada 28.oktobra spriedumu lietā Nr.A42354605 par nepamatotu disciplinārsoda piemērošanu speciālā dienesta ierēdnim, ieceļot zemākā amatā, piešķīra personiskā kaitējuma (veselības, goda un cieņas aizskārums) atlīdzinājums 700 latu (996,01 *euro*) apmērā.

Ar Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 6.decembra spriedumu lietā Nr.A42634207 par nepamatotu valsts amatpersonas – iestādes vadītāja – atstādināšanu no amata piešķirts personiskā kaitējuma (goda un cieņas aizskārums) atlīdzinājums 500 latu (711,44 *euro*) apmērā.

Ar Administratīvās apgabaltiesas 2012.gada 17.oktobra spriedumu lietā Nr.A42475606 par nepamatotu valsts amatpersonas pazemināšanu amatā sakarā ar disciplinārsoda piemērošanu ar aizliegumu 3 gadus ieņemt iestādes vadītāja amatu un informācija bija nonākusi arī plašsaziņas līdzekļos, piešķirts personiskā kaitējuma (goda un cieņas aizskārums) atlīdzinājums 600 latu (853,72 *euro*) apmērā.

[29.10] Tiesas vērtējumā, personu, kurām nepamatoti piemērots disciplinārsods (un ziņas par to nonākušas plašsaziņas līdzekļos), gods un cieņa ir aizskarta salīdzinoši ievērojamākā apmērā, nekā izskatāmajā gadījumā, kurā pieteicēja pārcelta amatā bez izskanējuša pamatojuma par viņas profesionālās darbības neatbilstību.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka adekvāts un samērīgs atlīdzinājums par personisko kaitējumu – goda un cieņas aizskārumu – pieteicējai nosakāms 500 *euro* apmērā, kas ir salīdzinoši mazāk par to, ko vidēji tiesu praksē piešķir saistībā ar nepamatotu disciplināro sodīšanu vai atstādināšanu.

[29.11] Saskaņā ar Atlīdzināšanas likuma 14.panta ceturto daļu personiskā kaitējuma patstāvīgs vai papildu atlīdzinājums var būt iestādes rakstveida vai publiska atvainošanās.

Ņemot vērā, ka informācija par pieteicējas pārcelšanu nonākusi arī plašsaziņas līdzekļos, tiesa uzskata, ka adekvāti būtu noteikt kā personiskā kaitējuma papildu atlīdzinājumu Veselības ministrijas publisku atvainošanos pieteicējai par prettiesiski veikto pārcelšanu.

Pārējā daļā par personiskā kaitējuma atlīdzinājumu pieteikums ir noraidāms, jo prasītā summa nav atbilstīga nodarītajam kaitējumam.

[30] Pieteicēja lūgusi atlīdzināt morālo kaitējumu 7114,34 *euro*, norādot, ka pieteicējai ir nodarīts smags kaitējums, pārkāpjot pieteicējas Satversmes 91.,92., 94., 95., 101. un 106.pantā nostiprinātās cilvēktiesības.

[30.1] Morālais kaitējums ir personiskais kaitējums, kas izpaužas kā fiziskās personas ciešanas, kuras tai izraisījis būtisks šīs personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu prettiesisks aizskārums (*Atlīdzināšanas likuma 9.pants*).

Morālā kaitējuma atlīdzinājuma tiesiskais pamats uzskatāms par pierādītu, ja ir pierādīts fiziskās personas tiesību vai ar likumu aizsargāto interešu aizskārums (*Atlīdzināšanas likuma 11.panta trešā daļa*). Morālo kaitējumu nosaka atbilstoši aizskarto tiesību un ar likumu aizsargāto interešu nozīmīgumam un konkrētā aizskāruma smagumam, ņemot vērā iestādes rīcības tiesisko un faktisko pamatojumu un motīvus, cietušā rīcību un līdzatbildību, kā arī citus konkrētajā gadījumā būtiskus apstākļus (*Atlīdzināšanas likuma 14.panta pirmā daļa*). Atlīdzināmā morālā kaitējuma apmērs tiek diferencēts pēc nodarītā kaitējuma smaguma (*minētā panta trešā daļa*).

[30.2] Tā kā ir konstatēts rīkojuma prettiesiskums, morālā kaitējuma atlīdzinājuma pamats uzskatāms par pierādītu.

[30.3] Rīkojuma prettiesiskums izpaužas apstāklī, ka Veselības ministrija ar pieteicējas pārcelšanu centra direktora vietnieka amatā faktiski mēģinājusi pārtraukt civildienesta attiecības ar viņu. Šajā spriedumā jau konstatēts, ka ar šādu Veselības ministrijas negodprātīgu un labas pārvaldības principam pilnīgi neatbilstošu rīcību būtiski pārkāptas pieteicējas Satversmes 101.pantā nostiprinātās tiesības pildīt valsts dienestu un Satversmes 95.pantā nostiprinātās tiesības uz goda un cieņas aizsardzību. Ievērojot šā sprieduma 25.punktā norādīto, citu Satversmē nostiprināto pieteicējas pamattiesību aizskārumu tiesa izskatāmajā lietā nekonstatē.

Tiesas atzīst, ka lietā konstatētie apstākļi var izraisīt emocionālus pārdzīvojumus un psiholoģisko spriedzi. Turklāt šie pārdzīvojumi nenoliedzami ir tiešā cēloņsakarībā ar rīkojuma izdošanu.

[30.4] Nosakot morālā kaitējuma atlīdzinājuma apmēru, tiesa ņem vērā lietā konstatētos apstākļus, Veselības ministrijas negodprātīgo rīcību un labas pārvaldības principa neievērošanu, kā arī apstākli, ka Veselības ministrija apzināti rīkojusies prettiesiski. Tāpat tiesa ņem vērā, ka neskatoties uz minēto, pieteicējai ir nodrošināta iespēja (kaut arī formāli) pildīt civildienesta ierēdņa amatu un saglabāts iepriekšējais atalgojums. Tiesa nekonstatē, ka pieteicēja ar savu rīcību būtu varējusi izmainīt lietā konstatētos apstākļus.

[30.5] Apkopojot minēto, tiesa uzskata, ka pieteicējai atlīdzināms morālais kaitējums 500 *euro* apmērā.

[30.6] Norādītais atlīdzinājuma apmērs nenonāk pretrunā ar līdzšinējo tiesu praksi salīdzināmās lietās. Ievērojot, ka Veselības ministrijas pa tiesais mērķis bija atbrīvoties no pieteicējas, tiesa vērtēja atlīdzinājumu lietās, kurās personas prettiesiski atbrīvotas no dienesta.

Ar Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 13.decembra spriedumu lietā Nr.A42730709 un Administratīvās apgabaltiesas 2011.gada 26.oktobra spriedumu lietā Nr.A42757309 prettiesiski atlaistām ierēdnēm tika noteikts morālā kaitējuma atlīdzinājums attiecīgi 500 lati (711,44 *euro*) un 700 lati (996,01 *euro*).

Turklāt lietā Nr.A42757309 faktiskie apstākļi ir bijuši tādi, ka ierēdne tika atlaista no amata laikā pēc tuva cilvēka nāves un ierēdnei atrodoties grūtniecības stāvoklī, kas nozīmē ievērojamas morālās ciešanas personai, un tas, tiesas ieskatā, pārsniedz to morālo ciešanu pakāpi, kas ir bijusi pieteicējai sakarā ar prettiesisku pārcelšanu. Savukārt lietā Nr.A42730709 vērtēta ierēdnes atbrīvošana no amata sakarā ar amata likvidāciju un ierēdņu skaita samazināšanu, ņemot vērā, ka ierēdnei nepastāvēja iespēja ietekmēt lēmumu, bet viņa ir adekvāti līdzdarbojusies prettiesiskā stāvokļa novēršanā, savukārt iestāde atstājusi bez ievērības ierēdnes iesniegumus veikt kvalifikācijas izvērtējumu, lai ierēdne varētu turpināt darbu valsts civildienestā. Turklāt ierēdne bija vienīgā apgādniece ģimenē ar diviem bērniem.

Ar Administratīvās apgabaltiesas 2015.gada 27.aprīļa spriedumu lietā Nr.A420344513 tika lemts par morālā kaitējuma, kas nodarīts ar prettiesisku atvaļināšanu no dienesta, piešķiršanu un tika nolemts atlīdzināt personai morālo kaitējumu 500 latu (711,44 *euro*) apmērā. Izskatāmajā lietā atstādināšana no amata nebija saistīta ar disciplināru sodīšanu, bet publiski izteikts nepamatots apgalvojums, ka persona ir izdarījusi disciplināri sodāmu darbību.

Ar Administratīvās apgabaltiesas 2016.gada 28.janvāra spriedumu lietā Nr.A420490412 tika lemts par morālā kaitējuma atlīdzināšanu apstākļos, kad personas atvaļināšana saistīta ar amata vietas likvidēšanu, persona nebija līdzdarbojusies, lai uzlabotu savu stāvokli, persona nebija augsta līmeņa valsts amatpersona, kurai jābauda augsta sabiedrības uzticība, lai varētu sekmīgi veikt savus pienākumus, atvaļināšana netika publiskota un iestādes rīcība nebija ļaunprātīga un vērsta tieši pret personu. Morālā kaitējuma atlīdzinājums noteikts 450 *euro* apmērā.

Savukārt lietā Nr.A42607608 Administratīvajai apgabaltiesai 2014.gada 26.septembra spriedumā konstatējot, ka pieteicēja ir jutusies pazemota, ka darbs nav adekvāti novērtēts un attieksme pret viņu ir atšķirīga, piešķirts morālais kaitējums 70 *euro* apmērā.

VI

Par sprieduma nekavējošu izpildi

[31] Tiesas sēdē pieteicēja izteica lūgumu noteikt tiesas sprieduma nekavējošu izpildi daļā par pieteicējas atjaunošanu amatā.

[32] Administratīvā procesa likuma 264.pants noteic: spriedumu izpilda pēc tā stāšanās spēkā, izņemot gadījumus, kad tiesa noteikusi, ka spriedums izpildāms nekavējoties.

Pamatojoties uz pieteicēja lūgumu, tiesa var noteikt, ka spriedums pilnībā vai daļā izpildāms nekavējoties, ja sevišķu apstākļu dēļ sprieduma izpildes novilcināšana var radīt ievērojamus zaudējumus pieteicējam vai arī sprieduma izpilde var kļūt neiespējama (*Administratīvā procesa likuma 265.panta pirmā daļa*).

Tādējādi lemjot par šo pieteicējas lūgumu, tiesai ir jāpārbauda, vai sprieduma izpildes novilcināšana var radīt ievērojamus zaudējumus pieteicējai vai arī tā izpilde var kļūt neiespējama.

[33] Spriedumā jau vairākkārt norādīts, ka valsts dienestā esošajam ir tiesības uz dienestu kā tādu, nevis konkrētu amatu.

Tāpat lietā noskaidrots, ka šobrīd pieteicējai ir nodrošināta iespēja pildīt civildienesta ierēdņa amatu (lai arī formālu), nav norāžu, ka pieteicējai nebūtu profesionālo spēju vai kvalifikācijas centra direktora vietnieka amata izpildei, pieteicējai ir saglabāts iepriekšējais atalgojums un nav konstatējami apstākļi, kas objektīvi liecinātu par psiholoģiskā terora īstenošanu pret pieteicēju centra direktora vietnieka amatā.

Tādējādi nav pietiekama pamata uzskatam, ka pieteicējai, līdz tiesas sprieduma spēkā stāšanās brīdim pildot centra direktora vietnieka amata pienākumus, tiktu radīts tik ievērojams kaitējums, lai būtu pamats noteikt izņēmumu no vispārējās sprieduma spēkā stāšanās kārtības.

VII

[34] Tā kā pieteikums tiek daļēji apmierināts, no atbildētājas Latvijas Republikas par labu pieteicējai piespriežama pieteicējas samaksātā valsts nodeva 30 *euro* (*Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmā daļa*).

Rezolutīvā daļa

Pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 126.panta pirmo daļu, 251.panta sesto daļu, 253.panta pirmo un otro daļu, Administratīvā rajona tiesa

nosprieda

Daļēji apmierināt /pers. A/ pieteikumu par Veselības ministrijas 2017.gada 25.aprīļa rīkojuma Nr.13-04/123 „Par /pers. A/ pārcelšanu" atcelšanu un personiskā kaitējuma 9960,1 *euro* un morālā kaitējuma 7114,34 *euro* atlīdzināšanu.

Atcelt Veselības ministrijas 2017.gada 25.aprīļa rīkojumu Nr.13-04/123 „Par /pers. A/ pārcelšanu" no tā pieņemšanas dienas.

Uzlikt par pienākumu Veselības ministrijai trīs mēnešu laikā no šā sprieduma spēkā stāšanās dienas atjaunot /pers. A/ amatā, kas ir pēc iespējas līdzvērtīgs Veselības inspekcijas direktora amatam, ievērojot spriedumā konstatētos faktus un juridiskos apsvērumus.

Uzlikt par pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt /pers. A/ personisko kaitējumu 500 *euro*.

Uzlikt par pienākumu Veselības ministrijai publiski atvainoties /pers. A/.

Uzlikt par pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt /pers. A/ morālo kaitējumu 500 *euro*.

Noraidīt /pers. A/ pieteikumu pārējā daļā.

Uzlikt pienākumu Latvijas Republikai atlīdzināt /pers. A/ valsts nodevu 30 *euro*.

Spriedumu var pārsūdzēt Administratīvajā apgabaltiesā mēneša laikā no sprieduma sastādīšanas dienas, iesniedzot apelācijas sūdzību Administratīvās rajona tiesas Rīgas tiesu namā.

Tiesnesis A.Dreimanis